

pripada! Prevedite že kronske upokojence na dinarske penzije, ker je velika socialna krivica, da se to že ni zgodilo.

— **Reaktiviranje učiteljev.** Povodom posameznih učiteljskih prošelj za reaktiviranje je glavni prosvetni svet odredil, da se v vsakem posameznem slučaju izda poseben odlok. Načelno je ugotovljeno, da se lahko reaktivirajo samo učitelji(-ice) izpod 32 let učiteljske službe, pri katerih je službovanje ocenjeno odlično in kateri se lahko izkažejo z uradnim zdravniškim spričevalom, da so za učiteljsko službo še popolnoma sposobni. K novemu zdravniškemu spričevalu je vedno priložiti ono zdravniško spričevalo, s katerim je bil prosilec upokojen.

— **Diploma tov. Janka Žirovnika.** ki mu je bila izročena ob priliki zborovanja Učiteljskega društva za ljubljansko okolico, je izložena v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, v Franciškanski ulici št. 6. Diploma je delo našega tov. slikarja Frana Zupana.

— **Okrajnim učiteljskim društvom** naznanjamo, da je pristopilo naše poverjenišvo že predlansko leto k Zvezi kulturnih društev v imenu vseh naših okrajnih društev kot ustanovni član.

— **Učitelji gobarji.** Neko veliko eksportno društvo v Srbiji želi postaviti za čas od julija do oktobra t. l. 4 potovalne inštruktorje, ki bi prirejali tečaje v raznih srbskih selih o pravilni nabiravi, sušenju, hranjenju in pakovanju gob, in sicer le »jurčkove«. Dotičniki morajo biti torej prav dobri poznavalci takih gob in imeti v tem tudi že gotovo prakso. Nastavljeni inštruktorji dobe 1000 Din mesečne plače ter vse prosto, t. j. dobro hrano, prenočišče in voznino. Vešči morajo biti srbsčine ali hrvaščine vsaj kolikor poduk zahteva. Natančnejša pojasnila daje trdka Viktor Rohrmann v Ljubljani, Poljanski nasip. Dotičnik se mora zavezati, da ostane vsaj 2 meseca v tej službi.

— **Izjava.** V poslednjem času se je v Sloveniji kritikarstvo jako razpaslo. Zanimivo pri vsem tem je to, da se baš ljudje, ki se na umetnost najmanj razumejo, silno radi postavljajo v pozo kritika in grmeč blebečejo med svet o vsakokrstnih knjigah svojo pohvalo ali grajo, kakor pač prija njihovem izkvarjenemu okusu. O objektivnosti pri teh ljudih seveda ni govora. Takemu kritikarstvu, ki si je s podpisom J. L. (Jože Lavrenčič?) v 4. številki letošnje »Mladike« privoščil za zadnje klevetanje moje mladinsko knjigo »Ej prijateljički« to-le: Jaz prav nič ne potrebujem ne pohvale ne graje podpisane J. L., kajti izkvarjen okus ne odloča. Odloča zdrav nepokvarjen okus, kar je pri mladinskih knjigah brez dvoma okus otroka, in ta je merodajen in ta bo vedel prav oceniti, da li sem »uspel« ali ne. — Kritika je potrebna, toda pravična kritika — to je davno že povedal Emil Zola. — Zvonimir Kosem, Beograd, v juniju 1924.

— **Člane stanovsko-političnega odseka** in one tovariše, na katere sem se obrnil v zadevi »smernic za poslovanje naše organizacije«

nujno prosim, da mi pošljejo takoj svoje konkretne predloge in resolucije k referatu, da si že sedaj pripravimo delo v odseku. — R. D., načelnik stan.-pol. odseka.

— **Razstava.** Dne 21. t. m. ob 10. uri otvorita svojo kolektivno razstavo v umetniškem Jakopičevem paviljonu akademični slikar Franjo Sterle, vodja tukajšnje umetniške šole »Probuda« in akad. kipar Alojzij Repič, profesor na tehniški visoki šoli. Sterle razstavi slike-portrete, Repič pa dela iz kiparstva. Razstava ostane do 10. julija odprta vsak dan od 9.—13. in 15.—18. ure. — Vstopnina bode 10 Din, dijaki in vojak plačajo 2 Din, dijaki v spremstvu svojih učiteljev samo 1 Din.

— **Okrajna učiteljska konferenca v Ljubljani** se je vršila 12. t. m. v Mestnem domu. Konferenci je predsedoval okrajni šolski nadzornik tov. M. Hočevvar, ki je imenoval za svojega namestnika tov. J. Levca. Ob 7. uri zjutraj je bila otvorjena konferenca s teoretičnim predavanjem o telesni vzgoji od tov. Smoleta, kateremu je sledil praktični nastop pod vodstvom tov. Herbsta in tov. Petričeve. Izčrpno in temeljito je bilo poročilo okrajnega šolskega nadzornika Hočevarja, ki se je sukalo v smeri in duhu najmodernejših načel pouka in vzgoje in sicer otesnevalo samo na vzgojo v šoli, temveč na delovni princip, ki nas spaja s praktičnim življenjem. Poročilo bi zaslužilo, da ne zapade v pozabljenost v arhivu. Referat »Sveto služimo, sveti domovini«, je obdelala tov. Mehletova in žela zasluženo priznanje. Dolgovezna odločba za številno redov v izpričevalih je bila veliko izčrpavanje potrpežljivosti.

— **Tovariše sošolce, abiturijente učiteljskega leta 1904.** ki so v Ljubljani, vabim in prosim, v sporazumu z več podeželskimi tovariši sošolci, da določijo lokal in čas začetkom avgusta t. l. v Ljubljani, da se gotovo snidemo. Pri tem sestanku bomo tudi določili event. izlet, ki ga priredimo. Tovarištvo in staro prijateljstvo nas navaja k temu sestanku. Dvajset let se nismo videli in zdaj se nam nudi najugodnejša prilika, da pridemo vsaj ob dvajsetletnici skupaj. — **Brezovar.**

— **Popravek.** V zadnji številki smo opazili, da je v brzojavkah, ki so bile odposlane na proslavo odkritja spominske plošče Davorinu Trstenjaku, pomotoma izostalo ime tov. Ivana Glinske, nadučitelja v Rogaški Slatini, kar tem potom popravljamo.

— **V »Listek« zadnje številke** so se vrinile nekatere napake, ki so jih čitatelji že gotovo sami popravili. Tako je n. pr. v rokopisu »podeželsko« učiteljstvo in ne »pedagoško«, »razumu« in ne »logo-su«, »z rigoroznostjo« in ne »s sigurnostjo«.

— **Zahvala.** Sokolsko društvo Gorenja vas-Poljane se najtopleje zahvaljuje br. učiteljem in sestram učiteljicam Kranjskega učiteljskega društva za dar našemu praporu, 312 Din, nabranih po br. Jožetu Zupančiču, ob priliki društvenega zborovanja dne 4. junija v Kranju. Srčna hvala, Zdravo!

Marsikoga utegne njegov način znanstvenega, formalno-kritičnega ocenjevanja člankov v Ped. Zborniku oplakati ali odbiti, kar ima lahko za posledico, da poleg zgolj referativnih člankov ne bo dobili originalnih prispevkov, ki bi domače probleme samostojno obravnavali. Baš taki prispevki bi nam bili najbolj dobrodošli in ne bomo pri njih gledali toliko na formalno-metodični način obravnave, kot na idejno vsebino. Za učeno lice nam je najmanj. Kaj bi za nas pomenilo, ako bi imeli vsaj enega publicista ali literata iz vrst učiteljstva, kakor so Tews, Gansberg, Oto Ernst, Münch. To niso znanstveniki, a vendar so dali reformatoričnemu gibanju v nemškem šolstvu in med nemškim učiteljstvom mogočne impulze.

Dr. Žgeč se ponovno sklicuje na svojo knjižico, ki jo smatra kot resno znanstveno delo, smerodajno za razvoj naše pedagogike; a baš ona je v nekem pogledu tipičen zgled znanstvenega diletantizma — v kolikor namreč znanstveno, a s popolnoma nedostatnimi sredstvi in nedostatnim znanjem obravnava osnovne probleme vzgoje in v kolikor vzbujajo vtisk vsestranske kritične obravnave predmeta. O taki seve ne more biti govora. Ne mogel bi potem iti mimo razvojnega problema kot takega in tudi ne mimo tako mogočnih vzgojnih činiteljev kot so religija, narodnost, jezik, pravo,

— **Tovarišice in tovariši abiturijenti ljubljanskega učiteljskega leta 1904.** Snidimo se ob koncu šolskega leta zopet enkrat po 20 letih! Menim, da bi bilo najbolje 3. julija, t. j. četrtek po sklepu šolskega leta, Lokal: hotel »Tivoli« ob 2. uri popoldne. — Javite svoj prihod na naslov: Marija Marók-Sedej, III. mest. dekl. osn. šola na Vrtači — Ljubljana.

— **Štiridesetletnico mature in službovanja** praznujemo tovariši, ki smo leta 1884, poлагali zrelostni izpit. Bilo nas je — ako se ne motim — 32; od teh jih je umrlo 12. Prav lepo bode, ako se dne 5. julija — ravno na dan mature — sestanemo v Ljubljani, da si krepko prijateljsko stisnemo roke in malo pomenimo o preteklosti in bodočnosti. V ta namen predlagam, da se sestanemo imenovani dan ob 10. dopoldne pri »Novem svetu« na vrtu, kjer se pomenimo o kakem skupnem izletu, recimo k našemu Pepetu Reichu v Dol. Vsak naj do 1. julija naznani podpisano po dopisnici, ako se udeleži sestanka in želi skupni obed. — Na svidenje! — Fran Marolt, učitelj v Ljubljani.

— **Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani** je vpisovanje v I. letnik v ponedeljek, dne 30. junija od 10.—12. ure. Učenke, ki se vpišejo, naj prinesejo seboj krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpričevalo ali malega tečajnega izpita ali 4. razreda srednje ali meščanske šole. Podrobnosti so razvidne iz oglasa v veži šolskega poslopja.

Prosvetni oddelek za Slovenijo dovoljuje onemu učiteljsstvu, ki se udeleži pokrajinskega zleta Jugoslovanskega Sokolskega Saveza na Vidov dan 28. t. m. v Sarajevu, dopust od dne 25. junija št. 1924, dalje. (Odlok št. 9310, 18. junija 1924.)

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl. Veronika Deseniška**, najnovejša izvirna tragedija v petih dejanjih našega odličnega pesnika Otona Župančiča, bo kmalu dotiskana in izide še pred koncem tega meseca v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani. Založba bo oskrbela za to krasno slovensko remek-delo, ki ga naše Narodno gledališče uprizaro v jeseni na dramskem odru, troje izdaj: predvsem ljudsko izdajo v okviru »Splošne knjižnice«, ki bo vzlic svoji dostojni opremi po svoji skromni ceni lahko dostopna najširšim slojem, nadalje finejšo izdajo v večji obliki na izvrstnem papirju in slednjič luksuzno v celo usnje vezano izdajo v omejenem numeriranem številu in opremljeno z lastnoročnim podpisom avtorja. Vse tri izdaje, ki bodo tiskane v modernih, jasnih tipih, bodo opremljene tudi z najnovejšo sliko pisatelja.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Članom »Učiteljske samopomoči«.** V tekočem šolskem letu še ni bilo nobenega smrtnega slučaja. — Na zadnje položnice — razposlane v januarju 1924 — dolgujejo člani še okrog 1800

Din. Prosimo vladno, da poravnajo vsi zamudniki zapadle prispevke vsaj do konca tega meseca. V juliju — o priliki pokrajinske skupščine v Krškem — bo izredni občni zbor »Učiteljske samopomoči«; do tedaj bi imeli radi čiste račune. — Prosimo zlasti one priglasence, kateri so dobili pismene pozive bodisi za osebne podatke ali za pristopne pristojbine, pa niso odgovorili in ne poslali nakazanih pristojbin, da društveno vodstvo vsaj obveste, če še vztrajajo pri pristopni izjavi ali ne. Z navadno dopisnico bi bilo vse opravljeno. Društvu napravljajo polno pisarenj in izdatkov za poštino.

— **g Učiteljski dom v Mariboru.** Članarina: Učiteljstvo deške osnovne šole II. v Mariboru 40 Din; Rado Mejovšek, nadučitelj v Orli vasi pri Braslovčah, 40 Din. Za »Ganglov kamen« so darovali: Učiteljstvo osnovne šole Ptuj-okolica (Jančič, Kajnih, Mayer, Nežič, Šerona, Stritar, Verhovnik, Zolnir) 200 Din, (Živeli!); učiteljstvo osnovne šole v St. Vidu niže Ptuja 40 Din (Musek, Pirch, Klenovšek, Vičič); učiteljstvo osnovne šole v Laporju (Vendramin, Hribar, Tur-nay, Senica, Logar) 50 Din; učenci in šolski vodja Vendelin Lipaj v Prosenjakovcih (Prekm.) 60 Din; šmarsko-rogaško učiteljsko društvo iz prebitka blagajne 100 Din; učiteljstvo osnovne šole v Črešnjecju 30 Din, skupaj 480 Din; z zadnjih izkazanimi 8180 Din = 8660 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Tovariši in tovarišice! Spomnite se sedaj, ko dobivamo nove prejemke, tudi našega Učit. doma! Vsaj 10 Din lahko utrpri vsakdo. Darujmo izdatno in hitro, da pridemo čimprej do uresničenja svoje-ga namena! Nekatere šole so že poslane svoj obolus, druge naj v kratkem sledijo njihovemuzgledu. Posnemajte darovalce za »Učit. konvikt« v Ljubljani! Mi še prvega desetisočaka za »Ganglov kamen« nismo dosegli, oni se že bližajo drugemu! Torej, denarnico v roke in spustite »metuljčke«!

REZERVNI SKLAD prostovoljni organizacijski davek.

VI. izkaz.

Blagajniško stanje po V. izkazu	
Samec Franc, Krka	10.— »
Brezovar Mat., Št. Rupert	10.— »
Hvala Mihaela, Št. Rupert	10.— »
Kromar Karla, Št. Rupert	10.— »
Lunaček Aleks., Št. Rupert	10.— »
Perko Venčesl., Št. Rupert	10.— »
Šol. vodstvo Kostanjevica	5.— »
Gostič Flor., Poljane	10.— »
Gajšek Simon, Dobova	5.— »
Antončič Mar., Borovnica	10.— »
Bizjak Marija, Borovnica	5.— »
Hladek Marija, Borovnica	10.— »
Lampret, Fort., Borovnica	10.— »
Lulik Andreana, Borovnica	5.— »
Mazi Lina, Borovnica	5.— »
Miklavčič Ant., Borovnica	5.— »
Papler Ida, Borovnica	10.— »
Petrič Minka, Borovnica	10.— »
Smole Gvidon, Borovnica	5.— »
Žirovnik Janko, Borovnica	50.— »

skupaj . 4127.56 Din
Upravnik,

seznanil s problemi sorodnih ved, kojih odnosi do njegove vede mu morajo biti jasni. Za tako znanstveno polaganje temeljev kake vede so poklicani le izredni duhovi, skromnejši znanstveniki se bo zadovoljili, da na temelju, ki so ga položili drugi, gradi dalje in skuša na kakem specialnem področju priti do novih znanstvenih izsledkov — ako je to sploh njegova naloga. Področje vzgoje je tako obširno, da vsaki, ki samostojno misli in opazuje ter se resno zanima za vzgojne probleme — zlasti ako ima površ še svoje praktične izkušnje, lahko obogati našo skromno pedagoško literaturo za dragocene prispevke in nikakor ni treba, da bi bil za vsako ceno znanstven. Dober publicist lahko za širjenje novih idej dosti več stori kot marsikateri znanstvenik. Kdor se ne peča naravnost z znanstvenimi problemi, temu bo kaka temperamentno pisana razprava kljub osebnim refleksijam in raznim ekskurzijam ljubša, kakor suhoparna znanstvenost, eksaktnost in sistematika. Napram znanstveniku, ki operira z definicijami in abstraktnimi pojmi, se čutimo onemogle, ne vemo, kje bi ga prijeli, kje mu ugovarjali, kje pritrjevali, s skepsjo pristajamo na njegove zaključke, ali pa jih brez protidokazov odklanjamo.

To se mi je zdelo potrebno napisati kot dopolnilo k dr. Žgečevi kritiki, ki mi v dvojnem oziru ni simpatična.

država, razne zajednice. Razven rodbine, pri kateri se je dalje pomudil, se vseh teh faktorjev niti ni resno dotaknil. Če tudi smatra gospodarske činitelje kot odločilne dinamične sile razvoja in jim podreja vse druge, tako vendar ve, da vlada tu neizprosni boj med dvojce nazirani in da je kratkomalo nemogoče pri znanstveni obravnavi predmeta molče preiti nasprotne ideologije in vse tehne znanstvene ugovore proti materialističnemu pojmovanju zgodovinskega razvoja. Seve se o vseh teh problemih na tako tesnem prostoru ni dalo govoriti in to tudi ni bil namen knjižice, a zato pa tudi znanstvena obravnava predmeta ni bila možna.

To kar smatra dr. Žgeč kot prednost svoje brošure: njeno sistematičnost, navidezno znanstveno eksaktnost dokazovanja in izvajanja zaključkov, izvirne definicije — smatram spričo znanstvene šibkosti razprave preje kot njeno slabost, ker to, mislim, je krivo, da se človek pri njenem čitanju ne more prav ogreti, kljub temu, da je pisana s simpatičnim navdušenjem za stvar. Vseeno je dr. Žgečeva brošura resno delo in pomeni lepo obogatitev naše pedagoške literature, le da je ne smemo presojati s strogo znanstvenim merilom, ampak kot publicistični in programni, odnosno propagandni spis. Knjižica podaja pregled čez celo vrsto perečih vzgojnih problemov, služi zato

dobro v orientacijo in kot izhodišče za referata, predavanja in debate. Mnogo truda in ljubezni do stvari je v njej zaplano. Samostojno vrednost ji daje poizkus, z analizo in karakterizacijo značaja, mentalnosti in posebnih življenjskih prilik našega kmetskega in delavskega ljudstva postaviti izobraževalno delo med narodom na trdnější psihološki temelji. Po prvem površnem pregledu knjižice sem bil osupel, kajti od mladega akademika ne bi bil pričakoval tako pregledne in v metodično tako disciplinirani, vsebinsko zgoščeni obliki podane obravnave obširnih problemov. Zdi se mi pa, da bi bil avtor dosegel še vse drugačen moralen uspeh, ako bi bil namesto doktorske disertacije napisal temperamentno socialno-vzgojno programatično študijo, v kateri bi bil dal prostodušno izraza svojemu temperamentu in mišljenju ter popolnoma odkrito nastopil proti ideologijam, ki prevladujejo v naši inteligenci in ki jih smatra kot reakcionarne ovire za spoznavanje našega dejanskega socialnega položaja in naših socialnih nalog. Odkrito enostranska tendenca bi bila seve duhove razburila, nekatere ogrela, druge odbila, a izzvala bi polemike, ter pospešila razčiščenje nazorov in ločitev duhov. Ako bi knjižica površ še bila prinesla nekaj domače socialne, kulturne in gospodarske statistike, bi jo še raje in z večjim pridom prebirali. Dalje prih.